

(i) Printed Pages : 4 Roll No.

(ii) Questions : 9 Sub. Code :

8	0	6	1

Exam. Code :

1	1	0	2

B.Ed. (Gen.) 2nd Semester
1059

PEDAGOGY OF SOCIAL STUDIES (In all Mediums)

(Same for USOL Candidates of 2nd Semester)

Paper : P-2.1/2.2 Opt. (XXI)

Time Allowed : Three Hours] [Maximum Marks : 40

Note :—Attempt one question each from Units I to IV. Unit Vth is compulsory.

UNIT—I

1. Discuss concept, need and importance of a lesson plan. 3,2,3
2. Differentiate between annual plan and unit plan with the help of examples. 4,4

UNIT—II

3. Explain features of a good textbook of Social Studies. Also write importance of text book. 4,4
4. Discuss concept, need and ways of professional development. 2,3,3

UNIT—III

5. Explain different techniques of evaluating students' answer books and project work. 8
6. Discuss construction of an achievement test in Social Studies. 8

UNIT—IV

7. Explore the relationship between agriculture and national economy. 8
8. What do you mean by globalization ? Trace out its impact on Indian Economy. 4,4

UNIT—V

9. (a) Steps of lesson plan according to Herbartian approach. 2
- (b) Role of ICSSR. 2
- (c) Open-book tests. 2
- (d) Constitutional design. 2

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- यूनिट I से IV में से एक प्रश्न करें। यूनिट V अनिवार्य है।

यूनिट-I

1. एक पाठ योजना की अवधारणा, आवश्यकता और महत्व पर चर्चा करें। 3,2,3
2. वार्षिक योजना और इकाई योजना के बीच अंतर उदाहरणों की सहायता से स्पष्ट करें। 4,4

यूनिट-II

3. सामाजिक अध्ययन की एक अच्छी पाठ्यपुस्तक की विशेषताओं की व्याख्या करें। पाठ्यपुस्तक का महत्व भी लिखें। 4,4
4. व्यावसायिक विकास की अवधारणा, आवश्यकता और तरीकों पर चर्चा करें। 2,3,3

ਯੂਨਿਟ-III

5. छात्रों की उत्तरपुस्तिका और परियोजना कार्य के मूल्यांकन को विभिन्न तकनीकों की व्याख्या करें। 8

6. सामाजिक अध्ययन में एक उपलब्धि परीक्षण के निर्माण पर चर्चा करें। 8

ਯੂਨਿਟ-IV

7. कृषि और राष्ट्रीय अर्थव्यवस्था के बीच संबंधों का निरीक्षण करें। 8

8. भूमंडलीकरण से आपका क्या अभिप्राय है ? भारतीय अर्थव्यवस्था पर इसके प्रभाव का पता लगाएं। 4,4

ਯੂਨਿਟ-V

9. (क) हर्बर्टियन दृष्टिकोण के अनुसार पाठ योजना के चरण। 2
(ख) आई.सी.एस.एस.आर. की भूमिका। 2
(ग) ओपन-बुक टेस्ट। 2
(घ) संवैधानिक डिजाइन। 2

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :— ਯੂਨਿਟ I ਤੋਂ IV ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਯੂਨਿਟ V ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਯੂਨਿਟ-I

1. ਪਾਠ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ, ਲੋੜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 3,2,3
2. ਸਲਾਨਾ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਇਕਾਈ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ। 4,4

ਯੂਨਿਟ-II

3. ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਿਐਨ (ਸੋਸ਼ਲ ਸਟਡੀਜ਼) ਦੀ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਵੀ ਲਿਖੋ।
4,4
4. ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਨਾ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸੰਕਲਪ, ਲੋੜ ਅਤੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2,3,3

ਯੂਨਿਟ-III

5. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕੰਮ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
8
6. ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਿਐਨ (ਸੋਸ਼ਲ ਸਟਡੀਜ਼) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਟੈਸਟ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
8

ਯੂਨਿਟ-IV

7. ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰੋ।
8
8. ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉ।
4,4

ਯੂਨਿਟ-V

9. (ੳ) ਹਰਬਰਟੀਅਨ ਪਹੁੰਚ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਠ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਕਦਮ
2
(ਅ) ਆਈ. ਸੀ. ਐਸ. ਐਸ. ਆਰ. (ICSSR) ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ
2
(ੲ) ਓਪਨ-ਕਿਤਾਬ ਪ੍ਰੀਖਿਆ
2
(ਸ) ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਡਿਜ਼ਾਇਨ।
2

1128

B. Ed. (General)-2nd Semester
Paper-2.1/2.2 [Opt. (xxi)]: Pedagogy of Social Studies
(Same for USOL Candidates of 2nd Semester)
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 40

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. IX (Unit-V) which is compulsory and selecting one question each from Unit I-IV.

-*-*-

UNIT - I

- I. Discuss need and importance of a lesson plan. (4+4)
II. Explain annual plan and unit plan for teaching of social studies. (4+4)

UNIT - II

- III. Discuss concept, need and ways of professional development of a teacher. (2+2+4)
IV. What are the features of a good text book of social studies? Also give its importance for teachers and students. (3+5)

UNIT - III

- V. Discuss peer assessment, use of Rubrics and Portfolio in assessment of social studies. (3+2+3)
VI. Explain steps involved in construction of an achievement test. (8)

UNIT-IV

- VII. Explore the relationship between agriculture and national economy. (8)
VIII. Discuss globalization and its effect on Indian Economy. (8)

UNIT-V

- IX. Write short notes on the following: -
(a) Meaning of test based lesson plan.
(b) Need of social studies room.
(c) Open-book tests.
(d) Constitutional design. (4×2)

-*-*-

(Hindi/Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

हिन्दी-अनुवाद
इकाई - 3

I पाठ योजना की आवश्यकता और महत्व की व्याख्या कीजिए। (44)

II सामाजिक अध्ययन के शिक्षण के लिए, इकाई योजना और वार्षिक योजना की व्याख्या कीजिए। (44)

इकाई - 4

III एक अध्यापक के व्यावसायिक विकास की प्रवर्धन (समस्या) आवश्यकता और विधियों का नौन कीजिए। (2,34)

IV सामाजिक अध्ययन में एक अच्छी पाठ्य पुस्तक की क्या विशेषताएं हैं? अध्यापकों और विद्यार्थियों के लिए इसका महत्व बताइए। (35)

इकाई - 5

V सहकमी मूल्यांकन, सामाजिक अध्ययनों में सूत्रियों (सरनामों) और फोटोजेलियों (पत्राचारों) के प्रयोग की व्याख्या कीजिए। (3,3,3)

VI एक उपलब्धि परीक्षण बनाने में सम्मिलित स्तूपानों का वर्णन कीजिए। (8)

इकाई - 6

VII कृषि और राष्ट्रीय अर्थव्यवस्था में सम्बन्धों का पता लगाइए। (8)

VIII वैश्वीकरण और भारतीय अर्थव्यवस्था पर इसके प्रभावों की चर्चा कीजिए। (8)

इकाई - 7

IX निम्नलिखित पर संक्षिप्त टिप्पणी लिखिए।

a) परीक्षण आधारित पाठ योजना का अर्थ।

b) सामाजिक अध्ययन कक्षा की आवश्यकता।

c) किताबें रोल मॉडल दिए गये परीक्षण।

d) संवैधानिक शैली।

(204
281)

ਪੰਜਵੀਂ - ਅਭਿਯੋਗ
ਪਿਰਾਈ - ੧

੧- ਯਾਦ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਮਾਡਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। (੫੫)

੨- ਮਮਾਜਰ ਨਾਇਕਾਂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਕਰੋ, ਪਿਰਾਈ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਮਮਾਜਰ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। (੫੫)

ਪਿਰਾਈ - ੨

੩- ਪਿਰ ਨਾਇਕਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦਿਸ਼ਾ ਦੀ ਅਧਿਯਾਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। (੩੩)

੪- ਮਮਾਜਰ ਨਾਇਕਾਂ ਦੀ ਪਿਰ ਸੰਗੀ ਯਾਦ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। (੩, ੬)

ਪਿਰਾਈ - ੩

੫- ਮਾਠੀਆਂ ਸੰਗੀ ਮਮਾਜਰ ਨਾਇਕਾਂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਕਰੋ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। (੩, ੩)

੬- ਪਿਰ ਉਪਯੋਗੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਮਰ ਸਮੇਂ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। (੬)

ਪਿਰਾਈ - ੪

੭- ਖੋਜ ਅਤੇ ਗਮਤੀ ਨਾਇਕਾਂ ਦੇ ਨਾਇਕੀ ਸਿਖਿਆ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। (੬)

੮- ਸਿਖਿਆ ਅਤੇ ਗਮਤੀ ਨਾਇਕਾਂ ਦੇ ਨਾਇਕੀ ਸਿਖਿਆ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। (੬)

ਪਿਰਾਈ - ੫

੯- ਤੇਜ਼ ਪਿਰਾਂ ਤੇ ਸੰਬੰਧ ਪਿਰਾਂ ਸਿਖਿਆ

੧) ਯੋਜਨਾ ਨਾਇਕਾਂ ਯਾਦ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਨਾਇਕਾਂ

੨) ਮਮਾਜਰ ਨਾਇਕਾਂ ਸਮੇਂ ਦੀ ਖੋਜ

੩) ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਯੋਜਨਾ ਤੇ ਪਿਰਾਂ ਯੋਜਨਾ

੪) ਸਿਖਿਆ ਨਾਇਕਾਂ

(੩੫
੨੬)